

Vestland fylke - Hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon
v/ Tor André Ljosland

Sogndal, 12.02.2020

Innspel til sak PS10/2020: Bestilling til Regionalt Forskingsfond Vestland 2020

Vi viser til møtesak PS10/2020 for behandling i hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon 13. februar 2020. Vi ønskjer med dette å gje våre innspel til saka.

1. Om Vestlandsforskning

Vestlandsforskning er eit av dei samfunnsfaglege institutta i Norge og vi er lokalisert i Sogndal i Sogn og Fjordane. Vi er eit regionalt forankra forskingsinstitutt på den internasjonale FoU-arenaen som leverer kunnskap som møter samfunnsutfordringar og bidreg til innovasjon og berekraftig utvikling. Vi formidlar kunnskap og arbeider for at ny kunnskap vert teken i bruk. God vitenskapleg publisering og langsiktig kompetansebygging er avgjerande for instituttet sin kvalitetsutvikling og konkurranseevne. Instituttet har om lag 35 tilsette og ei årsomsetning på nærare 40 millionar. Instituttet har ein tverrfagleg profil, og temaområda for forskning er klima, miljø, energi, transport, informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT), regional utvikling og reiseliv. Vi har ei rekke samarbeidspartnarar, både i næringsliv, offentlege institusjonar og FoU-institusjonar både regionalt og nasjonalt. Instituttet har også stort internasjonalt FoU-nettverk.

Vestlandsforskning er ein sentral og viktig del av det regionale innovasjonssystemet i Sogn og Fjordane og Vestlandet. Det har vi vist gjennom sterke resultat frå ei rekke forskings- og utviklingsprosjekt (FoU) sidan oppstart av forskingsinstituttet i 1985. Instituttet held høg fagleg kvalitet vist gjennom publisering av forskingsarbeid i internasjonalt anerkjente tidskrift. Vi har ambisjonar om å vidareutvikle instituttet til å vere eit robust forskingsmiljø for framtida med regional relevans i tillegg til nasjonal og internasjonal relevans. Regionalt forskingsfond Vestlandet har sidan oppstarten i 2009 vore viktig for Vestlandsforskning i arbeidet vårt med å vere ein attraktiv og relevant forskingspartner i regionale forskingsprosjekt. Det er difor viktig at Regionalt forskingsfond Vestland også blir eit høgrelevant forskingsfond som stimulerer til å løyse dei regionale samfunnsutfordringane gjennom tett samarbeid mellom forskning, næring, offentlege og andre aktørar.

3. Innspel til sak PS/2020

I saka står følgjande: «*RFF Vestland skal med utgangspunkt i sentrale utfordringar og prioriterte innsatsområde for Vestlandet mobilisere til og finansiere forskning innan desse tema:*

- *Ny teknologi og nye prosessar som bidrar i eit grønt skifte*
- *Berekraftig matproduksjon, bioøkonomi og sirkulær økonomi*
- *Kommunal tenesteproduksjon og samfunnsutvikling*
- *Drivkrefter for utvikling og innovasjon i Vestland fylke».*

Vidare i saka er det gitt meir detaljerte presiseringar rundt innhald og terminologi for desse tema. Vestlandsforskning har følgjande innspel til den tematiske inndelinga og innhald:

Vi registrerer at **Reiseliv** ikkje lenger er eit viktig satsingsområde. Reiseliv har ein relativt sett større økonomisk verdi i bygde-Norge samanlikna med sentrale strøk. Reiseliv har også vore trekt fram som ein av næringane som skal bidra positivt i å sikre sysselsetting og verdiskaping på Vestlandet i den komande omstillinga til eit låg - eller nullutsleppssamfunn. Reiselivsnæringa har eit stort potensiale som utviklingskraft på Vestlandet. Reiselivsnæringa har eit aukande fokus på berekraft, natur, kultur og lokalmat – men næringa har svært få finansieringsprogram til å bli løfta. Særleg viktig er det å kople forskning, næringsliv og offentleg forvaltning innan reiseliv. Eit alternativ er at reiseliv kjem inn under den offentlege delen, der offentleg sektor tek ansvar for å få fram prosjekt som har felles interesser og har fokus på infrastruktur, for eksempel fellesgodefinansiering, regulering av cruise, incentivordningar for meir berekraftig reiseliv, redistribusjon av turistraumar etc. Dette hadde truleg vore vel så bra som ei rein næringsretta reiselivssatsing med 50/50 finansieringskrav, noko næringa slit med å klare. Vestlandsforskning meiner også at reiseliv bør inn under bioøkonomi. I Forskningsrådet sitt BIONÆR-program er reiseliv definert som ein del av bioøkonomien. Då ville det vere naturleg at RFF Vestland ser i same retning.

Klimaomstilling oppfattar vi no å vere heilt ute av temalista, noko ein kan stille spørjeteikn ved basert på det enorme fokuset som er på klimaomstilling i samfunnet i dag. Det første tema om teknologi kan gi inntrykk av at ein stort sett legg opp til å kutte utslepp frå olje- og gassproduksjon gjennom tekniske løysingar. Fornybar energi og elektrifisering er ikkje nemnt. Dette vil vere svært ugunstig, spesielt dersom ein ynskjer å få med **distrikta** i omstilling til lavutsleppssamfunn.

På generelt grunnlag saknar vi også fokus på det **regionale perspektivet, og då især distriktpolitikk**. Etter vår oppfatning skal RFF i stor grad bidra til dette, som ein del av regionreforma.

Vestlandet er ein del av Noreg som truleg vil bli særleg hardt råka av klimaendringar, og desse negative effektane er allereie i dag synleg gjennom auke i flaum- og skredhendingar. Samstundes er Vestlandet prega av mange små-kommunar med avgrensa kapasitet til å analysere sårbarheit for klimaendringar og å førebygge negative konsekvensar av slike endringar. Det er difor viktig å få fram ny kunnskap om korleis Vestlandet best kan møte utfordringane frå eit klima i endring gjennom auka fokus på **klimatilpassing**.

Vidare oppfordrar Vestlandsforskning til at RFF Vestland også lyser ut prosjektstøtte der **FoU-institusjoner kan stå som søkjar**. Dette er viktig for å opprettholde ein desentralisert FoU-struktur i fylket. Spesielt er dette knytt til formuleringa på s. 1: "(..) men kan knytt til spesielle satsingar eller tema opne opp for at forskings- og utdanningsinstitusjonar kan stå som prosjektansvarleg søkjar.". Her trengst det meir presisering. Det bør ikkje vere eit unntak, men ein ordinær moglegheit.

Beste helsing

Anders-Johan Almås; Direktør Vestlandsforskning